

Hilsen til landsrådet i KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, 28. september 2021

Kristin Gunleiksrud Raam, leder i Kirkerådet

Dette er en viktig arena. Fordi vi er her sammen. Ulike medlemmer av KA, ulike arbeidsgivere, ulike synspunkter, interesser og roller.

Jeg tror det er nødvendig å skape og å anerkjenne betydningen av så vel møteplasser som lytteposter. Jeg har pleid å si at det nesten alltid er bedre å snakke sammen enn ikke å snakke sammen. Og det gjelder kanskje særlig akkurat nå.

Akkurat nå er vi midt i en høring om kirkelig organisering. Det er ikke den første. Vi har jobbet med spørsmål knyttet til organisering og arbeidsgiverplassering i over 20 år. I 20 år har vi sagt at vi trenger en bedre måte å organisere arbeidet vårt på. Vi er rykende uenige om mye. Men vi er *én* kirke, og det alle de uenige har felles, er et stort engasjement for kirkens oppdrag og evangeliets plass i verden. Det er det det handler om.

Felles møteplasser *kan* føre til at vi utvikler større forståelse for andres anliggender og smertepunkter når det gjelder nettopp kirkelig organisering. Og som jeg har sagt mange ganger, for oss som sitter i det organet som skal fatte beslutning i denne saken, Kirkemøtet, krever det en særlig god rollebevissthet og maktforståelse.

Det jeg har likt dårligst i debatten, er der det er tendenser til å delegitimere andres syn og rolle. Vi trenger en grunnforståelse av at vi er kirke – sammen. Vi er en luthersk kirke, som ledes av kombinasjonen av den særskilte tjeneste for ord og sakrament og det allmenne prestedømme – *sammen*. I folkevalgte råd skal denne særskilte tjenesten være til stede. Stikkordet – også slik jeg forstår ledelse i en luthersk kirke, er nettopp *sammen*.

Så er vi altså midt i et nytt kapittel om fortellingen om kirkelig organisering. Så kan man jo kanskje spørre om hvorfor vi som kirke vil oss selv så vondt at vi kjører i gang – igjen.

Svaret på det spørsmålet, kan formuleres i et annet spørsmål: Hvor er det skoen egentlig trykker? Skoen trykker på flere steder. Det er behov for bedre ledelse. Med to arbeidsgiverlinjer er det veldig vanskelig å få til god ledelse i kirken, og særlig av alle yrkesgrupper og tjenester. Det er vanskelig å få til god konfliktløsning. Vi har en organisering som gjør det kronglete å finne gode løsninger. Noen mener til og med at organiseringen med to arbeidsgiverlinjer er konfliktfremmende i seg selv. For at vi skal være en kirke som rekrutterer gode medarbeidere, må vi ha en rigg som gjør oss til en god og attraktiv arbeidsplass, for alle. Vi skal være gode, profesjonelle, rekrutterende arbeidsgivere over hele landet.

Og vi trenger sårt til å bruke pengene våre på vårt oppdrag, ikke på fordyrende parallellfunksjoner. Jeg merker en økende utålmodighet med oss fra bevilgende myndigheter. Vi holder oss med en dyr og komplisert struktur. Det hemmer oss. Vi kan ikke holde oss med to arbeidsgiverlinjer og tro at det ikke vil føre til kutt i statsbudsjettet.

Det kommer til å bli en mye tøffere kamp fremover. Fall i oljeinntekter og økende pensjonsforpliktelser vil gjøre noe med inntektsgrunnlaget til alle organisasjoner som er avhengig av offentlig støtte. Derfor har vi alt å tjene på å gjøre endringer som viser bevilgende myndigheter at vi er opptatt av å bruke penger på en slik måte at det blir mest mulig til å skape kirke lokalt. Vi er nødt

til å vise at vi bruker penger klokt, og der de trengs. I arbeidet i kirken lokalt. Oppsummert: Vi trenger bedre organisering enn vi har i dag. Fordi vi har et så viktig oppdrag

Så er høringen – og dermed debatten – i gang. Jeg bruker mye tid på å lytte for tiden. Og å lese debattinnlegg. Og jeg hører kvalifiserte, reelle innvendinger og utfordringer. Og jeg hører at vi er sammen om målet: Å få en ressurseffektiv og hensiktsmessig organisering, fordi vi har et så viktig oppdrag.

Det handler nettopp om det: kirkens oppdrag. Og det oppdraget skjer lokalt, over hele landet. Det handler om å holde kirkebyggene åpne og i stand, om å holde begravelser, vielser og dåp. Det handler om å være til stede med vår omsorgstjeneste, med kunstopplevelser, med gode arenaer for læring. Og vi skal forkynde evangeliet, gjennom handlinger, toner og ord, og gjennom vår tilstedeværelse over alt med folk og bygninger.

Vi må ta godt vare på oppdraget vårt. Og da må vi ta vare på folk. Vi må utvikle folkevalgtrollen – og har nedsatt et folkevalgtutvalg. Vi må ta vare på og inspirere frivillige medarbeidere til å være med å bære oppdraget ut i verden Og vi være gode arbeidsgivere. Vi har en plikt til å følge opp medarbeidere som opplever å bli motarbeidet eller diskriminert. Derfor har Kirkerådet nylig iverksatt to arbeidsmiljøundersøkelser, én blant tilsatte med LHBT+-identitet i hele trossamfunnet, og én blant kvinnelige prester.

På fredag vedtok Kirkerådet en såkalt LIM-plan: Likestilling, inkludering og mangfold. Dette er en plan jeg er stolt av å ha vært med på. Forventningsdokumentet sier også mye om hvordan vi som kirke skal ivareta oppdraget vårt og ansvar for folk. Jeg anbefaler alle – folkevalgte, arbeidsgivere, ansatte og frivillige – å lese den nøye.

For å ivareta oppdraget vårt trenger vi gode rammer, også dem som gjelder økonomi. Kirkemøtet har vedtatt delt finansiering mellom stat og kommune, og dette er nå nedfelt i den nye trossamfunnsloven som ble gjort gjeldende fra 1. januar i år. Jeg er glad for det vedtaket og mener at det er viktig. For hva handler finansiering om? Det handler ikke bare om penger, det handler om kontakt og om relasjon. Muligheten for å møte bevilgende myndigheter i kommunen – eller på Stortinget. Muligheten for å fortelle hva vi holder på med, hva vi bidrar med i samfunnet og stille spørsmålet: Hva trenger lokalsamfunnet her at kirken bidrar med?

Det at kommunene bidrar med to tredeler av den kirkelige finansieringen gir oss et grunnlag for å finlese kommunens strategiske planer, møte opp i kommunestyret og fortelle om våre bidrag til å realisere den og spørre hvordan de trenger at vi bidrar mer. Vi gjør dette hele tiden, på områder som diakoni, kunst og kultur, barne- og ungdomsarbeid, tilbud for eldre, kirken som signalbygg og så videre og så videre. Det er her mulighetene ligger. Fremtiden kommer ikke til å handle om økte bevilgninger, men om økt samskaping.

Det samme gjelder nasjonalt og regionalt. Også her trenger vi å rette ryggen, møte bevilgende myndigheter – også i Stortinget – og si «Se, dette gjør den norske kirke for og i samfunnet». Og så kan vi be dem om å gjøre tankeeksperimentet å fjerne kirken fra lokalsamfunnet og se hva som blir borte. Dette er en øvelse vi kommer til å gjøre mer av. Det er gledelig å se at Kirkerådet og KA utnytter hverandres kompetanse på stadig nye områder, akkurat nå er det samfunnskontakt og digitalisering. Enda et bevis på at når ressursene finner hverandre, kan vi oppnå mye bra! [Jeg er veldig glad for det samarbeidet KR hadde med KA om å lage bidrag til regjeringsplattform.](#) Jeg forventer å se resultater av det innspillet.

På fredag vedtok KR en strategiplan som skal legges frem for Kirkemøtet. Den vektlegger å skape åpne rom for tro, tjene samfunnet på nye måter og være mer for flere. Og den har tre hovedområder; i tillegg til organisering, er det Kirken for den enkelte og Kirken i samfunnet. Kirken for den enkelte handler om troen og om livet, livsløpskirken, slekt-skal-følge- slekters-gang-kirken. Gravferd, dåp og vielse. Gudstjenesten. De lange linjer kirken. Kirkebygg og kirkelige handlinger.

Kirken i samfunnet handler om mye av det jeg allerede har nevnt: å erkjenne hvordan vi bidrar i dag og hvordan vi skal bidra fremover. Vi skal vite at det er viktig at vi bidrar. Og jeg ser stadig nye eksempler på det. Kirkens ungdomsprosjekt i Kristiansand. Finansierte av kommunen, utført av kirken. Politikerne sier at Kristiansand blir en bedre og tryggere by for alle på grunn av dette. Eller [13-20-prosjektet i Bærum](#). Det samme sier politikerne der. Eller diakoniprojektet i Drammen. Prostidiakonen i Vest-Telemark. Og mange, mange andre. Vi bidrar i samfunnet. Det er samskaping. Det må vi gjøre mer av.

Høringen om kirkelig organisering handler jo nettopp om å få en organisering som gjør at kirken kan være mer for den enkelte og i samfunnet. Den diskusjonen pågår nå. I fellesmøter med folkevalgte og tilsatte. Med tillitsvalgte i grupperingene i Kirkemøtet. Vi er opptatt av å myndiggjøre kirkepolitikere slik at de kan fatte kloke vedtak i disse spørsmålene. Mitt bestemte inntrykk er at det er gode, reflekterte kvalifiserte samtaler om hvordan kirken bør organisering. At det er stor uenighet og at mange gir uttrykk for motstand og innvendinger til de ulike modellene på prostinivå. Det er som kjent tre ulike modeller for arbeidsgiverorganisering, og tre ulike modeller for daglig ledelse i prostifellesrådet.

Kirkerådet har vært opptatt av å gi lenger tid til høringen enn det som er vanlig. Tid er en forutsetning for å få dette til. Samtidig har vi ingen tid å miste. Det er mye utålmodighet med oss og mange som er slitne av å diskutere dette i så mange år. Dette har vært en stor energilekkasje. Også dette må tas på alvor.

Det er bred enighet om at dagens organisering ikke er optimal. Vi vet at det brukt for mye tid og ressurser på administrative oppgaver fordi enhetene er små. Utgangspunktet for [Müller-Nilssen-utvalgets forslag](#) er blant annet å frigjøre tid til å skape mer kirke der folk lever og bor – hvis vi er villige til å samle noen funksjoner på færre steder.

Jeg er i det siste ofte blitt utfordret til å si hva jeg mener. Det kommer jeg ikke til å gjøre. Dels fordi jeg jo ikke vet eller har bestemt meg. Men først og fremst må jeg fortsette å lytte. Hva handler uenigheten og motstanden om: hva gjør vondt, hva er viktig. Jeg må lytte til ulike posisjoner og ulike hensyn, begrunnelser med utgangspunkt i nettopp det at vi er en luthersk kirke! Mange av innspillene handler om behovet for fleksible modeller og lokale tilpasninger, om å se andre sider og varianter av de modellene som nå er sendt på høring.

Jeg skal lytte til hele kirken, hele trossamfunnet Den norske kirke. Jeg skal lytte til prester og kirkeverger, til folkevalgte, frivillige, tilsatte og ledere. Og jeg kommer til å lytte med den forutsetning at vi deler engasjementet for kirkens oppdrag.